

Teaching Literary Text Genres with Creative Drama Method: Example of Fable

Didem ÇETİN¹

Abstract

The drama method, which provides active participation in the learning process and enables learning by doing, has a significant effect on improving the language and communication skills of students in Turkish lessons and increasing their academic success. Literary texts, which are one of the basic tools of the Turkish language course, allow applications that can enrich the content of the drama process. Especially narrative literary texts can be used sometimes as a tool and sometimes as a goal in drama applications, since they have elements such as "subject, people, space, time, conflict", which are the components of dramatic fiction. The effectiveness of the drama method in these applications and the achievement of its purpose depend on the fact that the teachers who will make the application have both field knowledge and the ability to apply the drama method. A teacher who wants to use drama as a method in the Turkish lesson should also have a good command of the components, techniques and application stages of drama in order to design, structure and implement a creative drama plan suitable for the objectives and acquisitions of the lesson. Therefore, theoretical and practical studies in the field of drama are important in terms of guiding teachers by presenting examples of plans for teaching different subjects. The aim of this study is to present an exemplary creative drama application for the teaching of "fable", one of the literary text genres, in Turkish lessons. The activities included in the implementation plan were created in a way that required students to use their language skills effectively. As a result, it is thought that the sample application presented is a resource that Turkish teachers who will use creative drama as a method can benefit from.

Keywords

Turkish education
Literary text genres
Fable
Creative drama

Article Info

<i>Received</i>	25.07.2023
<i>Reviewed</i>	29.08.2023
<i>Published</i>	30.09.2023
<i>Doi Number</i>	10.29228/ijlet.71301

Reference

Çetin, D. (2023). Teaching literary text genres with creative drama method: Example of fable. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 11(3), 87-100.

¹ Assoc. Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, dctin@mu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0853-7083

International Journal of Languages' Education and Teaching

E-ISSN: 2148-2705

Cilt 11, Sayı 3, Eylül 2023

Orijinal Araştırma Makalesi

Yaratıcı Drama Yöntemi ile Edebî Metin Türlerinin Öğretimi: Fabl Örneği

Özet

Öğrenme sürecine aktif katılımı sağlayan, yaparak yaşayarak öğrenmeye imkân tanıyan drama yöntemi, Türkçe derslerinde öğrencilerin dil becerilerini ve iletişim becerilerini geliştirmede, akademik başarılarını arttırmada önemli bir etkiye sahiptir. Türkçe eğitiminin temel araçlarından biri olan edebî metinler, drama sürecinin içeriğini zenginleştirebilecek uygulamalara imkân tanımaktadır. Özellikle hikâye edici edebî metinler, dramatik kurgunun bileşenleri olan "konu, kişiler, mekân, zaman, çatışma" gibi unsurlara sahip olduğundan, drama uygulamalarında kimi zaman araç, kimi zaman amaç olarak kullanılabilir. Bu uygulamalarda drama yönteminin etkili olması ve amacına ulaşması, uygulamayı yapacak olan öğretmenlerin hem alan bilgisine hem de drama yöntemini uygulama yeterliğine sahip olmalarına bağlıdır. Türkçe dersinde dramayı yöntem olarak kullanmak isteyen bir öğretmenin, dersin amaç ve kazanımlarına uygun bir drama planı tasarlayabilmesi, yapılandırabilmesi ve uygulayabilmesi için dramanın bileşenlerine, tekniklerine ve uygulama aşamalarına da hâkim olması gerekir. Dolayısıyla drama alanındaki teorik ve uygulamalı çalışmalar, farklı konuların öğretimine yönelik plan örnekleri sunarak öğretmenlere yol gösterici olması bakımından önemlidir. Bu çalışmanın amacı, Türkçe derslerinde edebî metin türlerinden "fabl" in öğretimine yönelik örnek bir yaratıcı drama uygulaması sunmaktır. Uygulama planında yer alan etkinlikler, öğrencilerin dil becerilerini etkili kullanmalarını da gerektirecek şekilde oluşturulmuştur. Sonuç olarak, sunulan örnek uygulamanın, yaratıcı dramayı bir yöntem olarak kullanacak Türkçe öğretmenlerinin yararlanabilecekleri bir kaynak olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler

Türkçe eğitimi
Edebî metin türleri
Fable
Yaratıcı drama

Article Info

Gönderim Tarihi	25.07.2023
Kabul Tarihi	29.08.2023
Yayın Tarihi	30.09.2023
Doi Numarası	10.29228/ijlet.71301

Kaynakça

Çetin, D. (2023). Yaratıcı drama yöntemi ile edebî metin türlerinin öğretimi: Fabl örneği. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 11(3), 87-100.

Giriş

Günümüzde bilginin birden çok kaynaktan, birden çok yolla elde edilebilir olması, eğitimde uygulanan öğrenme-öğretme yaklaşımlarında önemli ölçüde değişikliğe sebep olmuş; 2006 yılında yapılandırıcı yaklaşımın uygulamaya konmasıyla, Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, bilginin öğrencilere aktarıldığı ve öğrenciler tarafından ezberlendiği öğretmen merkezli geleneksel yaklaşımdan uzaklaşmıştır. Öğrencinin öğrenme sürecine aktif katılımını sağlayan bilişsel yaklaşımların benimsenmesiyle birlikte, eğitim sürecinde düşünme ve özerk öğrenme becerilerini geliştiren etkinliklere yer verilmiş, öğrencinin kendi öğrenme sürecini tasarlama ve strateji kullanma becerilerini geliştirmek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, öğrenme sürecinde öğrencinin zihinsel etkinlikleri de önem kazanmış; öğretim odaklı eğitim anlayışı, yerini öğrenci ve süreç odaklı eğitim anlayışına bırakmıştır. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar), temel dil becerilerinin kazandırılmasında tek bir öğrenme öğretme yaklaşımını benimsemek yerine, farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin bir arada ve dengeli şekilde kullanılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu doğrultuda, kullanılan öğretim yaklaşımları ve öğrenme etkinliklerinin öğrencilerin önceki öğrenmelerini geliştirmesi, ilgilerini çekmesi, sınıf içinde ve dışında anlamlı uygulamalar yapmaları için teşvik edici olması gerektiği belirtilmektedir; ayrıca öğrencilerin öğrendiklerini içinde yaşadıkları sosyokültürel ve çevresel durumlarla ilişkilendirmelerine imkân sağlayan etkinlik ve çalışmalara yer verilmesi gerektiği ifade edilmektedir (MEB, 2019, s.8). Dolayısıyla, Türkçe eğitiminde öğrenciyi merkeze alan, yaparak yaşayarak öğrenmeye ve hayatla ilişkilendirmeye olanak sağlayan, aynı zamanda eğlendirerek öğrencinin motive olmasına imkân veren yöntem ve tekniklerin bir arada kullanılması önemlidir. Bu yöntemlerden biri de yaratıcı dramadır.

“Bir grup çalışması içinde bireylerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri, bir eğitim ünitesini, kimi zaman da bir soyut kavramı ya da davranışı, eski bilişsel örüntülerin yeniden düzenlenmesi yoluyla ve gözlem, deneyim, duygu ve yaşantıların gözden geçirildiği oyunsu süreçlerde anlamlandırması, canlandırması” (San, 1996) şeklinde tanımlanan yaratıcı drama, bireyin hem kişisel gelişimine hem de eğitim hayatındaki akademik başarısına önemli katkılar sağlamaktadır. Adıgüzel (2013), yaratıcı dramanın başkalarıyla iletişim kurma, eleştirel ve bağımsız düşünme, iş birliği yapabilme, birlikte çalışabilme becerileri ile sözel ve sözel olmayan dil becerilerini geliştirmeyi, ayrıca sosyal duyarlılık oluşturmayı amaçladığını belirtmektedir. Karadağ ve Çalışkan'a (2008) göre yaratıcı drama; katılanlarına yaşantılara dayalı, hareket yoluyla, etkileşim yoluyla, aktif, sosyal, tartışarak, keşfederek, duygusal ve işbirliğine dayalı öğrenme gibi birçok öğrenme türünü bir arada sunan bir yöntemdir. Tüm bu özellikleri bakımından yaratıcı dramanın, Türkçe eğitiminin genel amaçlarıyla örtüştüğü görülmektedir. Bu sebeple de Türkçe derslerinde yaratıcı drama yönteminin kullanımını ve öğrencilerin dil becerileri üzerindeki etkilerini inceleyen çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Araştırma sonuçları, yöntemin Türkçe derslerindeki akademik başarıyı arttırmada ve öğrencilerin dil becerilerini geliştirmede etkili olduğunu göstermektedir. Örneğin Karacil (2009) ve Selmanoğlu (2009) tarafından yapılan çalışmalarda, yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini (Ananto ve Rusmiati, 2018; Aykaç, 2011; Çelikbaş, 2019; Karateke, 2006; Kardaş, 2018; Kaya-Güler, 2008; Maden, 2010; Özcan, 2013; Pat, 2017; Peker, 2015; Sevim ve Turan, 2017; Susar-Kırmızı, 2007; Türkel, 2011; Wiyanti, Asib ve Ngadiso, 2018), yaratıcı yazma becerilerini (İsbir-Abrekoğlu, 2019; Susar-Kırmızı, 2015), öykü yazma becerilerini (Karakuş, 2000), kelime hazinelerini/söz varlığını (Abdinazarov, 2021; Alshraideh ve

Alahmî, 2020; Arpağ, 2018; Metinnam ve Erdoğan, 2016) geliştirmede yaratıcı dramanın olumlu bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Türkçe derslerinde dil becerilerinin geliştirilmesinin yanı sıra zamirlerin öğretiminde (Teke ve Gedizli, 2016), yapım eklerinin öğretiminde (Yeşilyurt, 2011), deyim ve atasözlerinin öğretiminde (Kazıcı, 2008; Şenol, 2011), edebî türlerden öykünün öğretiminde (Aksoy-Tokgöz, 2004) yaratıcı drama yönteminden yararlanılmış ve geleneksel yöntemlere göre daha etkili bir öğrenmenin gerçekleştiği ortaya konmuştur.

Yaratıcı drama yöntemi; öğrencilerin eğlenerek öğrenmelerine, teorik bilgileri ve kuralları ezberlemek yerine sezerek çıkarımda bulunmalarına, kendi yaşantılarıyla ilişkilendirerek bilgiyi anlamlı ve işlevsel hâle getirmelerine, eleştirel düşünerek sorgulamalarına, yaparak-yaşayarak öğrenmelerine ve böylece öğrenme sürecine dâhil olmalarına imkân tanır. Yaratıcı dramanın sınıf ortamında bir yöntem olarak etkili bir şekilde uygulanabilmesi ve amacına ulaşabilmesi için özelliklerinin, bileşenlerinin ve uygulama basamaklarının öğretmenler tarafından bilinmesi önemlidir. Bu noktada yaratıcı dramanın ne olduğundan çok, ne olmadığına bilinmesi gerekir. Gaudart (1990), dramanın kesinlikle tiyatro ile eş anlamlı olmadığını vurgulamakta; tiyatronun performansı ifade ettiğini, dramanın ise gösteri amaçlı olmadığını belirtmektedir. San'a (2006) göre de tiyatro ile yaratıcı drama arasındaki farklar şöyledir:

- Tiyatro sanatsal olarak iyi bir oyun çıkarma amacı taşıırken, yaratıcı dramanın önde gelen amacı paylaşım, birlikte iş çıkarmadır.
- Tiyatroda mükemmellik beklenirken yaratıcı dramada yaratıcılık önemlidir, bireyin farkındalık kazanması beklenir.
- Tiyatro tekniğe ve bilgiye dayalıdır, yaratıcı drama ise bireyin yaşantılarına dayanır.
- Tiyatroda kendini kanıtlama, star olma söz konusudur; yaratıcı dramada ise kendini kanıtlama, ön plana çıkma yoktur.

Yaratıcı dramanın öğretmenler ve öğrenciler tarafından bir tiyatro gibi algılanması, kişisel başarının ön plana alınmasına ve etkinliklerin yaşantılara dayalı bir süreç olmaktan çıkıp gösteriye dönüşmesine sebep olur. Benzer şekilde bir oyun veya taklit olarak algılanan yaratıcı drama uygulamaları da öğrencileri kazanımlara ulaştıramayan, eğlenceli ama sıradan bir etkinliğe dönüşür. Metinnam (2019), yaratıcı drama yöntemi ile gerçekleştirilen öğretimde, konunun dramatik bir çatışma, yani dramatik bir yapı içerisinde, yaratıcı dramanın tekniklerini işe koşarak canlandırmalarla öğretilmesi gerektiğini; yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanmak isteyen bir öğretmenin hem öğretmenlik alan bilgisine hem de yaratıcı dramanın alan bilgisine hâkim olması gerektiğini vurgulamaktadır. Dolayısıyla öğretmenin sahip olduğu alan bilgisi çerçevesinde dersin kazanımlarına uygun bir yaratıcı drama planı tasarlayabilmesi, yapılandırabilmesi ve uygulayabilmesi için drama liderinin özelliklerine sahip olmasının yanında yaratıcı dramanın bileşenlerine, tekniklerine, uygulama aşamalarına da hâkim olması gerekir.

Adıgüzel (2013), disiplinler arası bir alan olması sebebiyle yaratıcı dramada kullanılabilecek tekniklerin çok çeşitli olduğunu belirtmekte; “doğaçlama, rol oynama, rol değiştirme, dramatisasyon, geriye dönüş, bilinç koridoru, sıcak sandalye, donuk imge, dedikodu halkası, rol içinde yazma, iç ses, özel mülkiyet, bölünmüş ekran, akışkan heykel, fotoğraf karesi, fragman, forum tiyatro” vb. 52 adet teknikten söz etmektedir. Yaratıcı drama sürecinin tasarlanmasında ve uygulanmasında, bu kadar çok sayıdaki teknik arasından amaca uygun olanların belirlenebilmesi ve doğru aşamada, doğru bir şekilde uygulanabilmesi önem arz etmektedir.

Yaratıcı drama sürecinin Millî Eğitim Bakanlığının ders planlarında yer alan “konu/tema, amaç/kazanım, süre, sınıf, araç gereç, yöntem ve teknikler, giriş, işleniş, değerlendirme” bileşenleri ile paralellik göstererek “ne, niçin, ne zaman, nasıl, nerede, kim (kime/kimlerle)” soruları doğrultusunda yapılandırıldığını ifade eden Adıgüzel (2013, 121-122), yaratıcı dramadaki tüm etkinliklerin birbirini destekleyen ve bütünleyen bir nitelikte, birbiriyle bağlantılı olması gerektiğini vurgulamış ve yaratıcı dramanın yapılandırılmasında izlenmesi gereken aşamaları şu şekilde açıklamıştır:

“1. Isınma/Hazırlık: Daha çok bedenin harekete geçtiği, katılımcıların zihinsel ve bedensel bir dizi etkinlikle sürece hazır hâle getirildiği, duyuların eş zamanlı olarak yoğun kullanıldığı, etkileşime dayalı çalışmalarla katılımcılarda grup dinamiğinin oluşturulduğu, aynı zamanda işlenecek konunun belirlendiği, verildiği aşamadır. Bir sonraki yaratıcı drama aşamasına hazırlık niteliği taşıyan bu aşamada, harekete dayalı her ısınma eyleminin bir gerekçesi, amacı olmalıdır ve bunlar diğer aşamalarda etkinliklerle bağlantılı olmalıdır.

2. Canlandırma: Canlandırılacak konu çerçevesinde bir başlangıç noktası olan; doğaçlama, rol oynama ve diğer tekniklerin yoğun olarak kullanıldığı aşamadır. Canlandırma için verilen konu, dramatik bir durum içerir. Bu durum, dramatik kurgunun bileşenlerine (konu, rol ya da kişiler, mekân, zaman, çatışma, semboller, atmosfer, dramatik anlam) odaklanılarak ele alınır ve değerlendirilir. Yaratıcı drama çalışmalarındaki tüm yaşantılar, paylaşımlar, değerlendirmeler; bu aşamada oluşturulan canlandırmalara, bu canlandırmaların sonuçlarına ve bireylerde bıraktığı izlere göre yapılır.

3. Değerlendirme/Tartışma: Öğrenilenlerin kazanıma dönüşüp dönüşmediğinin ve bu durumun gelecek yaşantılara bir etkisinin olup olmayacağı değerlendirildiği, tüm yaratıcı drama yaşantı ve süreçlerinin nasıl algılandığına ilişkin duygu ve düşüncelerin paylaşıldığı, genel olarak eğitsel kazanımlar ya da ortaya çıkan oluşumlar üzerine tartışmaların ve değerlendirmelerin yapıldığı aşamadır.” (Adıgüzel, 2013, 127-121).

Türkçe dersinin genel ve özel amaçları doğrultusunda, öğrencilerin temel dil becerilerinin geliştirilmesinde metinlerden yararlanılmaktadır. Dolayısıyla Türkçe dersi, farklı metin türleri aracılığıyla yaratıcı drama sürecinin içeriğini zenginleştirebilecek uygulamalara imkân tanımaktadır. Özellikle hikâye edici edebî metinler, dramatik kurgunun bileşenleri olan “konu, kişiler, mekân, zaman, çatışma” gibi unsurları içinde barındırması sebebiyle yaratıcı drama uygulamalarında yararlanılabilecek temel araçlardır. Bu çalışmada, Türkçe derslerinde edebî metin türlerinden “fabl”ın öğretiminde kullanılabilecek örnek bir yaratıcı drama uygulamasının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda (MEB, 2019) yer alan “T.5.3.12. Metin türlerini ayırt eder.” kazanımından yola çıkılarak geliştirilen örnek uygulamada, “Edebî metin türlerinden fablın özelliklerini ayırt eder.” kazanımı doğrultusunda, yaratıcı dramanın aşamalarına uygun bir ders planı hazırlanmıştır. Planda yer alan etkinlikler, öğrencilerin dil becerilerini etkili kullanmalarını da gerektirecek şekilde oluşturulmuştur.

Edebî Metin Türlerinden “Fabl”ın Öğretiminde Uygulanabilecek Yaratıcı Drama Planı Örneği

Ders: Türkçe

Konu: Edebî Metin Türlerinden “Fabl”

Katılımcılar: 5. sınıf öğrencileri

Süre: 3 ders saati (40+40+40 dakika)

Yöntem: Yaratıcı Drama

Teknikler: doğaçlama, donuk imge, rol oynama, toplantı düzenleme, fotoğraf karesi (tablo oluşturma), rol içinde yazma

Araç-Gereç: Müzikler ("Forest River Nature Sounds-Sleeping Bird Sounds & Water Flowing", "Tom ve Jerry/Sonsuz Kovalamacalar"), 2 adet renkli karton, kalemler, renkli peluş kuyruklar, yapıştırıcı, "fabl"ın özelliklerine ilişkin bilgi notları, çeşitli hayvan sesleri, hayvan maskeleri, fabl metinleri (La Fontaine Masalları: "Tilki ile Teke", "Tavşan ile Kaplumbağa", "Aslan ile Fare", "Kaplumbağa ile İki Ördek"), zarflar, A4 kâğıtları, çeşitli hayvan kuklaları.

Kazanım: Edebî metin türlerinden "fabl"ın özelliklerini ayırt eder.

Süreç

A. Isınma/Hazırlık

1. Etkinlik: "Ormanda Yürüyüş"

Öğretmen müziği açar ["Forest River Nature Sounds-Sleeping Bird Sounds & Water Flowing" (Ek-1)] ve öğrencilerden alanda karışık bir şekilde yürümelerini ister. Öğrenciler müzik eşliğinde gezerken müziği iyice hissetmelerini söyler ve sonra, sırasıyla şu yönergeleri verir:

Gözlerinizi kapatın ve çok yavaş bir şekilde yürümeye devam edin. Issız bir ormandasınız. Yakınılardaki ırmağın ve cıvıldaayan kuşların sesini dinliyorsunuz. Ağaçların arasından süzülen güneş, tam tepenizde. Şu an öğlen vakti ve hava çok güzel. Mis gibi bahar havasını içinize çekin. Ayaklarınızın altında toprağı hissedin. Yavaşça yürümeye devam edin. Şimdi, karşınıza çok sağlam olmayan, eski bir köprü çıkıyor. Korkuyorsunuz ama bu köprüünün üzerinden ırmağın diğer tarafına geçmek istiyorsunuz. Korkmayın. Yavaş adımlarla, dikkatlice yürümeye devam edin. Evet, köprüden geçiyorsunuz, son bir adım kaldı. Son adımı attığınız anda, vücudunuzda bir değişiklik hissediyorsunuz. O da ne? Birden bir hayvana veya bir bitkiye dönüştünüz. Hangi hayvana veya bitkiye dönüştüğünüzü hayal edin ve yürümeye devam edin. Gözlerinizi yavaşça açın. Şimdi etrafınızda başka hayvanlar ve bitkiler görüyorsunuz. Onlarla konuşmak istiyorsunuz ama "hayvanlar ve bitkiler konuşamaz ki" diye düşünüyorsunuz. Kim demiş konuşamazlar diye! Burası, hayvanların ve bitkilerin gizemli dünyası. Haydi, diğer hayvanlara ve bitkilere yaklaşın, onlarla tanışın, onlara kendi özelliklerinizi anlatmaya başlayın.

Ara Değerlendirme:

Öğretmen, yapılan bu etkinlikle ilgili öğrencilerin duygularını öğrenmeye çalışır. Öğrencilerden çember olmalarını ister ve onlara şu soruları yöneltir:

- Köprüden geçtiğinizde hangi hayvana veya bitkiye dönüştünüz?

- Arkadaşlarınıza neler söylediniz?

- Bir hayvan/bitki olarak kendinizi nasıl hissettiniz?

- Gerçek hayatta bir hayvan veya bitki olsaydınız ve konuşabilseydiniz, sizce hayatınız nasıl olurdu? Yine aynı kişilik özelliklerinize sahip olur muydunuz?

2. Etkinlik: "Kimim Ben?"

Öğretmen, hangi hayvan olduğunu göstermeden her öğrencinin sırtına bir hayvan fotoğrafı (Ek-2) asar. Öğrencilere, birazdan ormandaki hayvan arkadaşlarıyla buluşacaklarını söyler. Bu buluşmanın kuralı, diğer arkadaşlarına, onların sırtlarındaki hayvanın adını söylememektir.

Öğretmen öğrencilerden çember olmalarını ister. Bir öğrenci ortaya geçerek çemberin içinde dolaşmaya başlar ve “Kimim ben?” diye sorar. Diğer öğrenciler, ona sırtındaki hayvana ilişkin ipucu veren cümleler söylerler ama doğrudan “Merhaba ormanların kralı.” demek yerine, “Senden çok korkuyorum.” gibi dolaylı ipuçları verirler. Çemberin içindeki öğrenci sırtındaki hayvanı doğru tahmin ettiğinde, o hayvanın ağzından bir cümle söyler. Örneğin aslan, “Bu ormanda, yalnız benim sözüm geçer.” der; tilki, “Hiçbiriniz benim zekâmla yarışamazsınız.” der. Tüm öğrenciler sırayla çemberin ortasına geçip cümlelerini söyleyene kadar etkinlik devam eder.

3. Etkinlik: “Bilgili Kuyruklar”

Öğretmen; öğrencilerden çember olmalarını ve sırayla 1-2 şeklinde saymalarını ister. Sonrasında, aynı rakamı söyleyenler bir araya gelerek iki ayrı grup oluştururlar. Her grup, kendisine kuyruğu olan bir hayvan adı seçer. Örneğin bir grup “Sincaplar”, diğer grup “Kediler” adını alır. Dersten önce, öğretmen tarafından duvara iki adet renkli karton asılmıştır. Gruplar, bu kartonlara kendi gruplarının adını yazarlar. Sonrasında öğretmen, gruplardaki öğrencilerin tümüne peluş kuyruklar dağıtır. Her kuyruğun üzerinde, “fabl” türünün özelliklerini açıklayan bir bilgi notu asılıdır (Ek-3). Öğretmen, öğrencilerden kuyruklarını arkalarına bağlamalarını ister. Bu oyunda üçerli gruplar hâlinde yarışacaklarını belirterek her gruptan 3 yarışmacının sınıfın ortasına geçmesini söyler ve sırasıyla şu yönergeleri verir:

Sizler, kuyruğu olan sevimli birer hayvansınız. Şimdi ormanda koşacaksınız. Amacınız, karşı gruptaki arkadaşlarınızın kuyruğunu yakalamak, bir yandan da kendi kuyruğunuzu onlara kaptırmamaktır. Rakibinin kuyruğunu önce yakalayanlar, kuyruğu havaya kaldırıp kenarda bekleyecekler. Haydi, başlayalım. Müziği duyduğunuz anda koşabilirsiniz.

Öğrenciler, müzik [“Tom ve Jerry/Sonsuz Kovalamacalar” (Ek-1)] eşliğinde koşarak kuyrukları yakalamaya çalışırlar. 3 kuyruk da yakalandıktan sonra, kuyruğu önce kapan yarışmacılar, üzerindeki bilgi notunu sesli bir şekilde okurlar ve duvarda bulunan kendi grup kartonlarının üzerine yapıştırırlar. Rakipleri tarafından yakalanamayan kendi kuyruklarını ise, bilgi notlarını okumadan karşı grubun kartonuna asarlar. Sıradaki yarışmacılar da oyunu tamamladıktan sonra, en çok bilgi notunu toplayan grup, yarışmanın kazananı olur. Son olarak kaybeden gruptaki öğrencilerin de kartonlarındaki kuyruklarda bulunan bilgi notlarını okuması ile etkinlik sona erer.

Ara Değerlendirme:

Katılımcılar çember olurlar. Lider, “Fablla ilgili neler biliyorsunuz? Az önce okunan bilgilerden hangileri aklınızda kaldı?” diye sorar. Sırayla tüm öğrencilere söz verildikten sonra, fabl türünün özelliklerinden yola çıkılarak bir “fabl” tanımı yapılır (Kişileri genellikle hayvan, bitki veya cansız varlıklar olan, ders verir nitelikte, kısa masalımsı öykülere “fabl” denir.).

4. Etkinlik:

Katılımcılar, sahneye paralel olacak şekilde yan yana sıralanırlar. Lider, sırayla her katılımcıya farklı bir hayvan sesi dinletir ve bu hayvanı taklit ederek sahnenin karşı tarafına yürümesini ister. Karşıya geçen katılımcı, gruba döner ve taklit ettiği hayvanı yansıtabilecek bir donuk imge oluşturur.

Öğretmenin “Konuş.” komutuyla birlikte, “Ben bu fabлда biryım. Çokyım” diyerek hangi hayvan olduğunu ve hangi karakter özelliğine sahip olduğunu söyler. Örneğin, “Ben bu fabлда bir karıncayım. Çok çalışkanım.” der. Tüm katılımcıların karşıya geçip konuşmasıyla etkinlik sona erer.

B. Canlandırma

5. Etkinlik: “Apartman Toplantısı”

Öğretmen, öğrencilere 1’den 4’e kadar saymalarını, ardından aynı sayıyı söyleyenlerin bir araya gelerek 4 grup oluşturmalarını söyler. Öğretmen, öğrencilere canlandırma yapmaları için şu yönergeyi verir:

Siz ormanda çok mutlu bir şekilde yaşarken, bir gün yangın çıktı ve ormanı terk edip şehre yerleşmek zorunda kaldınız. Burada güneşten, yağmurdan, fırtınadan korunabileceğiniz, boş daireleri olan bir apartman buldunuz fakat şehirdeki apartman sakinleri, sizin insanlar kadar medeni olmadığınızı düşünüyorlar. Bu sebeple, hepimizi kabul edemeyeceklerini ama medeni olduğunuzu ispatlarsanız, bazılarımızın apartmana yerleşmesine izin verebileceklerini söylüyorlar. Bunun için de size çeşitli görevler veriyor ve bu görevleri yerine getirebilmeniz için süre veriyorlar.

Bir araya gelip birbirinize destek olarak var gücünüzle çalışıyorsunuz. Sürenin sonunda, eksikleriniz olsa da size verilen görevleri tamamladınız ve apartman toplantısına katıldınız. Toplantıda tüm arkadaşlarınızın apartmana taşınabilmesi için birbirinize destek oluyor, tüm marifetlerinizi sergiliyorsunuz. Birden bir arkadaşınız çıkıp kendisini övmeye başlıyor; sizin başarımın aslında gerçek olmadığını, size kendisinin yardım ettiğini ve bu yüzden apartmana taşınmayı sadece kendisinin hak ettiğini söylüyor. Bu toplantıda gerçeği ortaya çıkararak apartman sakinlerini ikna etmeye çalıştığımız bir canlandırma hazırlayın. Canlandırmanızı, mutlaka bir öğüt cümlesi ile sonlandırmanızı istiyorum.

Öğretmen, gruplara hazırlanmaları için süre verir. Süre bitiminde öğrenciler, seçtikleri bir hayvan maskesini takarak canlandırma yaparlar. Her canlandırmanın ardından, öğretmen izleyici olan gruplardaki öğrencilere şu soruları yöneltir:

- Canlandırmada hangi hayvanlar vardı?
- Bu hayvanların ön plana çıkan özellikleri nelerdi? Sizin hayatınızda da benzer kişilik özelliklerine sahip olan insanlar var mı?
- Canlandırmada nasıl bir problem durumu yaşandı?
- Hayvanlar, apartman sakinlerini ikna etmek için nasıl bir yol izlediler?
- Sonunda kazanan kimler oldu?
- Bu canlandırmadaki olaydan çıkarılabilecek ders nedir?

6. Etkinlik:

Öğretmen, öğrencileri 4 gruba ayırır. Her gruba, yarıda kesilmiş bir fabl metni verir (La Fontaine Masalları: “Tilki ile Teke”, “Tavşan ile Kaplumbağa”, “Aslan ile Fare”, “Kaplumbağa ile İki Ördek”) ve okumalarını söyler. Ardından metnin devamında gerçekleşebilecek olayları, fabl türünün özelliklerine ve bölümlerine uygun şekilde, doğaçlama yaparak canlandırmalarını ister. Her canlandırmanın ardından, izleyici olan gruplardaki öğrencilere şu soruları yöneltir:

- Canlandırmada fabl türünün hangi özelliklerini görebildiniz?

- Sizce canlandırmadaki hayvanlar, toplumdaki hangi kişilik özelliğine sahip insanları temsil ediyor olabilir?

Bir sonraki aşamada öğretmen, grubun canlandırdığı fabl metninin tamamını okur. Ardından öğrencilere “Bu fabldaki olaydan nasıl bir öğüt çıkarabilirsiniz?”, “Fablda anlatılanlar, sizde nasıl bir duygu oluşturdu?” sorularını yöneltir ve öğrencilerden bu duyguyu bir fotoğraf karesinde yansıtmalarını ister. Gönüllü olan bir öğrenci, sahneye geçerek bir donuk imge oluşturur. Diğer öğrenciler de sırayla bu donuk imgeye eklenerek bir anlam bütünlüğü oluşturacak şekilde süreci devam ettirirler. Öğrenciler, fotoğraf karesini oluştururken birbirlerinin görüntüsünü kapatmamaya dikkat ederler. Son öğrencinin de fotoğraf karesine eklenmesiyle etkinlik sona erer.

C. Değerlendirme/Tartışma

7. Etkinlik:

Öğretmen, öğrencileri 4 gruba ayırır. Gruplardan, içinde “alçakgönüllü olma, yardımsever olma, açgözlü olmama, azimli olma” konularının yazılı olduğu zarflardan birini seçmelerini ve seçtikleri konuyla ilgili bir olay örgüsü kurgulayarak fabl yazmalarını ister. İki gruba düz yazı, diğer iki gruba şiir türünde bir fabl yazmalarını söyler. Gruplara A4 kâğıdı ve kalem dağıtılarak yazmaları için 5 dakika süre verilir. Süre bitiminde gruplara, hayvan kuklaları verilir. Öğrenciler, yazdıkları fabl, kuklaları kullanarak seslendirir ve arkadaşlarıyla paylaşırlar.

Öğretmen, diğer gruplardaki öğrencilerden dinledikleri fablın giriş, gelişme, sonuç ve ders bölümlerini tespit etmelerini, metnin “fabl” türünün özelliklerine uygun olup olmadığını tartışarak düşüncelerini paylaşmalarını ister.

8. Etkinlik:

Öğrencilere A4 kâğıdı ve kalem verilir. Öğretmen, öğrencilere şu yönergeyi vererek “rol içinde yazma” sürecini başlatır.

Bir kütüphanenin rafında duran, tozlanmış bir fabl kitabısınz. Yıllardır hiç kimse sizi eline alıp okumamış. Hâlbuki sizin diğer kitaplardan ne eksikliğiniz var? Oysa Tozlanmış kapağınızın altından sevimli mi sevimli hayvanlar, rengârenk bitkilerle ışık saçıyorsunuz. Keşke ne kadar eğlenceli ve aynı zamanda ne kadar öğretici olduğunuzu bir bilseler. “Çocuklar tarafından okunma umudumu her geçen gün biraz daha kaybediyorum.” derken, o da ne, sevimli mi sevimli bir çocuk, size doğru yaklaşıyor. Heyecandan içiniz kıpır kıpır oluyor. Ama yine sizi değil, yanınızda duran hikâye kitabını alıp uzaklaşmaya başlıyor çocuk. Arkasından bağırp sesinizi duyurmaya çalışıyorsunuz fakat sizi duymuyor, yavaş yavaş gözden kayboluyor. Bu küçük çocuğa, özelliklerinizi anlatan ve onu, sizi okumaya ikna etmeye çalışan bir mektup yazın.

Öğrencilere mektup yazmaları için süre verilir. Etkinliğin sonunda, gönüllü olan öğrenciler mektuplarını okuyarak tüm sınıfla paylaşırlar.

Sonuç

Türkçe derslerinde edebî metin türlerinden “fabl”ın öğretiminde kullanılabilir örnek bir yaratıcı drama uygulaması geliştirilmesinin amaçlandığı bu çalışmada, 5. sınıf düzeyindeki öğrencilere yönelik bir ders planı örneği sunulmuştur. Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda (MEB, 2019)’ yer alan “T.5.3.12. Metin türlerini ayırt eder.” kazanımından yola çıkılarak, “Edebî metin türlerinden fablın özelliklerini ayırt eder.” kazanımı doğrultusunda geliştirilen bu uygulama örneğinde, ilgili kazanım doğrultusunda yer verilen etkinlikler, öğrencilerin dil becerilerini etkili kullanmalarını da gerektirecek şekilde tasarlanmış ve yaratıcı dramının aşamalarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Alanyazında, yaratıcı dramının Türkçe derslerinde öğrencilerin akademik başarısını arttırdığına (Karacil, 2009; Selmanoğlu, 2009), dil becerilerini (Çelikbaş, 2019; Karateke, 2006; Kardaş, 2018; Kaya-Güler, 2008; Maden, 2010; Özcan, 2013; Pat, 2017; Peker, 2015; Sevim ve Turan, 2017; Susar-Kırmızı, 2007; Türkel, 2011) ve söz varlığını (Abdinazarov, 2021; Alshraideh ve Alahmdi, 2020; Arpağ, 2018; Metinnam ve Erdoğan, 2016) geliştirmede etkili bir yöntem olduğuna ilişkin araştırmalar mevcuttur. Benzer şekilde yaratıcı drama yönteminin kullanımı ile hem metin türlerinin öğretimine (Aksoy-Tokgöz, 2004) hem de metinler aracılığıyla dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik (Aykaç, 2011; Güney, 2009; Özkaya ve Altuntaş, 2021; Yüceer, 2022) çalışmalar bulunmaktadır. Öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını sağlamada, derse olan ilgi ve tutumları ile akademik başarılarını arttırmada, dil becerilerini ve iletişim becerilerini geliştirmede etkili bir yöntem olan yaratıcı drama, diğer derslerde olduğu gibi Türkçe derslerinde de kullanılmaktadır. Ana dili eğitiminde yararlanan temel araçlardan birinin edebî metinler olduğu düşünüldüğünde, Türkçe derslerinde farklı metin türleri aracılığıyla yaratıcı drama sürecinin içeriğini zenginleştirebilmek mümkündür. Özellikle olaya dayalı edebî metinlerin yapısını oluşturan öğeler, dramatik kurgunun bileşenleri olan “konu, kişiler, mekân, zaman, çatışma” gibi unsurları içinde barındırmakta; destan, öykü, masal, fabl gibi edebî metinler, yaratıcı drama uygulamalarında amaç veya araç olarak kullanılabilir. Bu noktada, uygulamayı yapacak olan öğretmenlerin alan bilgisi yanında, yaratıcı drama yöntemine de hâkim olmaları gerekmektedir. Alanyazında yönetime ilişkin öğretmen görüşlerini ortaya koyan çalışmalarda (Elitok-Kesici, 2014; Yıldız, 2011), öğretmenlerin yaratıcı drama ile ilgili kaynak yetersizliğine vurgu yaptıkları görülmektedir. Dolayısıyla yaratıcı drama alanındaki teorik ve uygulamalı çalışmalar, farklı konuların öğretimine yönelik plan örnekleri sunarak öğretmenlere yol gösterici olması bakımından önemlidir. Bu doğrultuda, edebî metin türlerinden “fabl”ın öğretiminde yaratıcı drama yönteminin nasıl kullanılacağına yönelik örnek bir ders planının sunulduğu bu çalışmanın, Türkçe öğretmenlerinin yararlanabileceği bir kaynak olduğu düşünülmektedir.

Yaratıcı drama yönteminin uygulanacağı bir ders planı hazırlanırken grubun bilişsel ve duyuşsal özellikleri, dersin amaç ve kazanımları, uygulama süresi ve mekânın özellikleri vb. unsurlar dikkate alınmalıdır. Bir grup için uygun olan bir ders planı, aynı yaş grubundaki farklı öğrenciler için uygun olmayabilmektedir. Dolayısıyla, bu çalışmada sunulan örnek ders planını uygulayacak öğretmenler, planda yer alan etkinlikleri ve kullanılan fabl metinlerini, kendi öğrencilerinin özelliklerine uygun olacak şekilde düzenleyerek uygulamada değişiklik yapabilirler. Bu çalışmada, 5. sınıf düzeyindeki öğrencilere yönelik bir ders planı sunulmuştur. Yapılacak değişiklikler ile ders planı, farklı sınıf düzeylerindeki öğrenciler için uygun hâle getirilebilir. Öğretmenler bu ders planından yola çıkarak, farklı sınıf düzeylerinde ve farklı metin türlerinin (efsane, destan, öykü, masal, anı, şiir vb.) öğretiminde yaratıcı drama yöntemini kullanabilecekleri yeni ders planları hazırlayabilirler.

Kaynakça

- Abdinazarov, K. S. (2021). Vocabulary acquisition via drama. *Theoretical & Applied Science*, 2(94), 61-63. Doi: 10.15863/TAS.2021.02.94.17.
- Adıgüzel, Ö. (2013). *Eğitimde yaratıcı drama* (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Aksoy-Tokgöz, İ. (2004). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe programlarında edebî türlerden öykünün öğretiminde yaratıcı drama yönteminin etkililiği*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Alshraideh, D. S., & Alahmdi, N. S. (2020). Using drama activities in vocabulary acquisition. *International Journal of English Language Teaching*, 7(1), 41-50. Doi:10.5430/ijelt.v7n1p41.
- Ananto, U. A., & Rusmiati, I. (2018). Teaching speaking using drama to improve students' speaking skill at SMK Negeri 2 Karawang. *Professional Journal of English Education*, 1(4), 472-478.
- Arpağ, M. (2018). *Yaratıcı drama yöntemi ile kelime hazinesini geliştirme*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Aykaç, M. (2011). *Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatı metinleriyle kurgulanan yaratıcı drama etkinliklerinin anlatma becerilerine etkisi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Çelikbaş, L. A. (2019). *Christine Nöstlinger'in seçilmiş kitaplarıyla kurgulanan yaratıcı drama etkinliklerinin yazma becerisine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Elitok-Kesici, A. (2014). Drama dersine ilişkin öğretmen görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 186-203.
- Gaudart, H. 1990. "Using drama techniques in language teaching". Sarinee, A. (Ed.). *In Language Teaching Methodology for the Nineties, Anthology Series 24* (p. 230-249). Singapore: Regional Language Centre.
- Güney, S. (2009). *Drama tekniklerinin ilköğretim 4 ve 5. sınıflarda kullanımı (Dede Korkut Hikâyeleri örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- İsbir-Abrekoğlu, B. (2019). *Yaratıcı dramanın yaratıcı yazma becerisine ve yazmaya yönelik tutuma etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi, Düzce.
- Karacil, M. (2009). *İlköğretim 1. kademe yaratıcı drama yönteminin öğrencinin akademik başarısına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Kars.
- Karadağ, E., & Çalışkan, N. (2008). *Kuramdan Uygulamaya İlköğretimde Drama*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karakuş, F. (2000). *Drama yönteminin ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin öykü yazma becerilerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Karateke, E. (2006). *Yaratıcı dramanın ilköğretim II. kademe 6.sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerine olan etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay.
- Kardaş, N. (2018). *Drama etkinliklerinin 7. sınıf öğrencilerin Türkçe dersi konuşma becerisi ve kaygısına etkisi: Karma yöntem araştırması*. Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi, Siirt.

- Kaya-Güler, İ. (2008). *İlköğretim dördüncü sınıf Türkçe dersinde yaratıcı drama yönteminin etkililiği*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Kazıcı, E. (2008). *İlköğretim ikinci kademe Türkçe derslerinde deyim ve atasözlerinin öğretiminde dramatisasyon yönteminin etkililik düzeyi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Maden, S. (2010). *İlköğretim 6. sınıf Türkçe dersinde drama yönteminin temel dil becerilerinin kazanımına etkisi (sevgi teması örneği)*. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- MEB (2019). *Türkçe Dersi (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: MEB.
- Metinnam, İ. (2019). Sınıf öğretmenliği adaylarının yaratıcı drama oturumu planlama sürecinde yaşadıkları sorunların incelenmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14(2), 219-242. Doi: 10.21612/yader.2019.013.
- Metinnam, Ö., & Erdoğan, T. (2016). İlkokul öğrencilerinin söz varlığını geliştirmede yaratıcı drama yönteminin etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 11(2), 65-82. Doi: 10.21612/yader.2016.012.
- Özcan, Ş. (2013). *Yaratıcı dramanın anlayarak anlatma becerilerinin geliştirilmesine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özkaya, P. G., & Altuntaş, M. (2021). Kök ve eklerin öğretiminde masallardan yararlanma: bir yaratıcı drama uygulaması örneği. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 9(4), 219-231. Doi: 10.29228/ijlet.54579.
- Pat, Ö. (2017). *İlkokul 3. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı drama yönteminin konuşma becerilerini geliştirmeye etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Peker, Ş. (2015). *Yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı drama tekniklerinden özel mülkiyet tekniğinin yaratıcı yazma yaklaşımı ile karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- San, İ. (1996). Yaratıcılığı geliştiren bir yöntem ve yaratıcı bireyi yetiştiren bir disiplin: eğitsel yaratıcı drama. *Yeni Türkiye Dergisi*, 2(7), 148-160.
- San, İ. (2006). Tiyatroya rağmen yaratıcı drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 5-15.
- Selmanoğlu, E. (2009). *İlköğretim 5. Sınıf Türkçe dersinde yaratıcı dramanın öğrenci başarısına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Sevim, O., & Turan, L. (2017). Drama etkinliklerinin 6. sınıf öğrencilerinin dinleme ve konuşma becerileri üzerindeki etkisi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 1-13.
- Susar-Kırmızı, F. (2007). Yaratıcı drama yönteminin okuduğunu anlama başarısına etkisi ve yöntemle ilişkin öğrenci görüşleri. *Eurasian Journal of Educational Research*, 29, 59-71.
- Susar-Kırmızı, F. (2015). The effect of creative drama and creative writing activities on creative writing achievement. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 93-115. Doi: 10.15390/EB.2015.4552.
- Şenol, Z. (2011). *Deyimlerin yaratıcı drama yöntemiyle öğretimi*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Teke, S., & Gedizli, M. (2016). Türkçe Zamirlerin Öğretiminde Drama Tekniği. *Journal of Theory & Practice in Education*, 12(5), 1056-1066.

- Türkel, A. (2011). *Yaratıcı dramanın yaratıcı yazma başarısına ve yazmaya karşı tutuma etkisi (ilköğretim 8. sınıf)*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Wiyanti, S., Asib, A., & Ngadiso (2018). The effectiveness of drama to teach speaking viewed from students' self-actualization. *Jurnal Pendidikan Bahasa*, 7(2), 406-417. Doi: 10.31571/bahasa.v7i2.1020.
- Yeşilyurt, E. (2011). *6. sınıflarda yapıım eklerinin öğretimine yaratıcı drama yönteminin etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Yıldız, E. (2011). *Yaratıcı dramayı matematik öğretiminde kullanan öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının yönetime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Yüceer, H. (2022). *Türkçe ders kitaplarındaki dinleme metinleriyle yaratıcı drama uygulamaları*. Yüksek Lisans Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.

Ekler

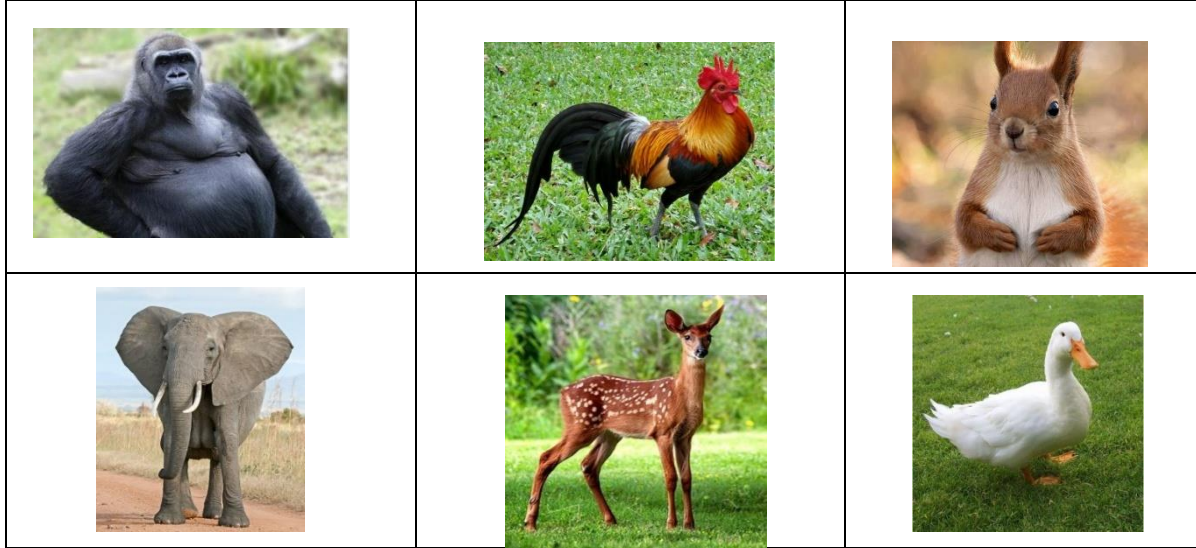
Ek-1: Müzikler

- "Forest River Nature Sounds-Sleeping Bird Sounds & Water Flowing - 1hr. Natural Music of the Forest" <https://youtu.be/od23CVaq2SQ>

-"Tom ve Jerry/Sonsuz Kovalamacalar" <https://youtube.com/watch?v=CENszgzb1U&feature=share>

Ek-2: Hayvan Fotoğrafları

Ek-3: "Fabl"ın Özelliklerine İlişkin Bilgi Notları

- Fablın kahramanları, genellikle hayvan, bitki veya cansız varlıklardır.
- Fabl kahramanları, kendi özelliklerini korumakla birlikte insan gibi konuşurlar.
- Fabllar, kişileştirme üzerine kurulmuştur. Bu türde, kahramanlarının her birine, bir insan karakterini ya da davranışını sembolize eden bazı simgesel özellikler yüklenmiştir: tilkiye kurnazlık, yılanı sinsilik, koyuna saflık, karıncaya çalışkanlık gibi... Kahramanlar, insanlar gibi düşünür ve tıpkı insanlar gibi davranırlar.
- Fablın sonunda, her zaman bir ahlak dersi vardır. Bu ders kısa ve açıktır. Öğretici bir amaç güdülür, gündelik hayatla ilgili dersler ve öğütler verilir.
- Fablda dil sadedir; anlatılmak istenenler, kısa ve öz anlatılır.
- Fabllar, hem şiir hem düzyazı biçiminde olabilir.
- Fabllarda zaman ve yer belirsizdir.
- Olay çoğunlukla bir kır, orman ya da köyde geçer.
- Fabllar, yardımseverlik, kıskançlık gibi anlaşılması güç olan soyut kavramları, somut olaylarla anlatır. Bu sebeple çok önemli bir eğitim aracıdır.
- Fabllarda işlenen konular evrenseldir.
- Fabllar dört bölümden oluşur:
 - a) Giriş Bölümü: Olayın ve kahramanların tanıtıldığı bölümdür.
 - b) Gelişme Bölümü: Olayın entrikalarla düğümlendiği bölümdür. Ortaya çıkan sorunun nasıl çözüleceğine dair bir merak oluşturulur.
 - c) Sonuç Bölümü: Düğümün çözüldüğü, olayın çözüme kavuşturulduğu bölümdür.
 - d) Ders Bölümü: Olay ve olayların arkasında yatan ana fikrin, çıkarılan dersin açıklandığı bölümdür.
- Dünyanın en ünlü fabl yazarları, Ezop ve Jean de La Fontaine'dir.
- Türk edebiyatındaki ilk fabl örneği, Şeyhî'nin Harnâme adlı eseridir.